

Breinauteur John Cliteur: 'Als je tussen het leren door jongleert, houd je jezelf scherp'

Auteur en trainer John Cliteur van Purple Monkey traint mensen hoe ze hun brein effectief kunnen gebruiken. In 2012 verscheen zijn boek *Breinwijzer* waarin hij zich richt op volwassenen en hoe zij hun brein effectiever kunnen gebruiken. In de uitgave *Leer Leren*, dat in januari van dit jaar verscheen, richt hij zich volledig op scholieren in het middelbaar onderwijs. Hij raadt ze onder andere aan te jongleren, geeft ze tips voor snellezen en toont zich een groot fan van mindmappen.

Tekst: Marion Visser

WAAROM HEEFT U ZICH IN UW NIEUWE BOEK SPECIFIEK GERICHT OP JONGEREN?

“Op scholen wordt veel tijd besteed aan examenvakken als aardrijkskunde, geschiedenis en natuurkunde. Dat is belangrijk, maar in mijn ogen is het nog belangrijker dat je scholieren leert hoe je slim kunt leren. Vroeger werd er nauwelijks tijd besteed aan dit onderwerp. Tegenwoordig krijgen studievoordigheden steeds meer aandacht. Mijn nieuwe boek *Leer Leren* biedt scholieren, leerkrachten en r'ters een handreiking om dit zo slim mogelijk aan te pakken. Het legt uit hoe het brein omgaat met informatie en het helpt met behulp van technieken, zoals mindmappen, structuur in de te verwerken informatie aan te brengen. Idealiter zou er na de eindtoets van groep 8 begonnen moeten worden met het aanleren van studievoordigheden. Ook in de beginperiode van de middelbare school zou hier veel meer aandacht voor moeten komen.”

IS HET BOEK VOOR IEDERE LEERLING VAN VMBO TOT VWO GESCHIKT?

“Ja, het is voor elke leerling geschikt. Tijdens de trainingen die ik geef, maak ik ook geen onderscheid tussen de deelnemers. Vmbo'ers zitten naast vwo'ers en wat dan opvalt is dat iedereen er het zijne uitpikt. Vaak zie je dat bij vwo'ers de spanne van concentratie wat langer is. Belangrijker is het om veel

af te wisselen om de concentratie bij alle deelnemers vast te houden. Daarom leer ik jongeren tijdens mijn trainingen jongleren. En ook in mijn boek raad ik het de pubers aan. Jongleren is iets waarbij je je hoofd leegmaakt. Je kunt immers niet én nadenken én je concentreren op het jongleren. Als je tussen het leren door jongleert, houd je jezelf scherp.”

IN HET BOEK RAADT U LEERLINGEN AAN ONGEVEER DRIE KWARTIER TE LEREN EN DAN TE BEWEGEN, HOE ZIET U DAT VOOR ZICH OP MIDDELBARE SCHOLEN? WORDT ER TE WEINIG BEWOGEN OP DEZE SCHOLEN?

“Klopt. Er mag zeker meer bewogen worden. Op sommige middelbare scholen wisselen leerlingen niet van klas. Dit heeft als consequentie dat hun hoofd niet leeg is als ze aan een volgend onderwerp of vak beginnen. Daar ligt echt een uitdaging voor leerkrachten. Ik raad hen aan om ook te gaan jongleren met de leerlingen, maar ook mindfulness en meditatie werkt prima voor jongeren om het brein te activeren.”

‘Idealiter zou er na de eindtoets van groep 8 begonnen moeten worden met het aanleren van studievaardigheden’

U BENT EEN GROOT FAN VAN MINDMAPPEN. MOET ER OP DE BASISCHOOL AL AANDACHT WORDEN BESTEED AAN MINDMAPPEN?

“Mindmappen is zeker een techniek die je op jonge leeftijd al kunt toepassen. Een goed gestructureerde mindmap ontlast het werkgeheugen en helpt bij het onthouden. Kinderen zouden wat mij betreft al vanaf groep 4 de basisprincipes van het mindmappen kunnen leren. De methode kan in de jaren daarna inslijten en duurzaam worden verankerd.”

IN UW BOEK WORDT DE SNELLEESTECHNIEK AANBEVOLEN. EEN VAN DE TECHNIEKEN IS HET BIJWIJZEN MET JE VINGER ALS JE LEEST. VANAF GROEP 4 LEREN WIJ KINDEREN DIT AF. IS HET NIET ZONDE DAT WE HET ZE EERST AFLEREN EN VERVOLGENS WEER AANLEREN?

“De overstap van het decoderen van woorden naar het herkennen van woorden is een zorgvuldige stap. Het weglaten van de vinger in het begin van het leesproces ondersteunt de stap naar het herkennen van woorden, maar in een later stadium helpt de vinger je juist om je ogen sneller over een tekst te laten glijden. Doordat je je vinger bij de tekst houdt, focus je meer op de tekst. Snellezen is een techniek die je vanaf ongeveer 12 jaar toe kunt passen. Op die leeftijd beginnen de meeste kinderen hoofdzaken en bijzaken te onderscheiden.”

DE INZET VAN ICT-MIDDELEN OP SCHOLEN STAAT HAAKS OP UW VISIE DAT ALS JE EEN MINDMAP MAAKT, JE HET BETER ONTHOUDT OMDAT JE HET LETTERLIJK MOET OPSCHRIJVEN. BENT U EEN TEGENSTANDER VAN ICT-MIDDELEN IN HET ONDERWIJS?

“Het gebruik van ICT-middelen in het onderwijs moet altijd een aanvulling zijn. Het is een misverstand dat ICT-middelen alle andere media kunnen vervangen. Lezen vanaf papier blijft belangrijk. Wanneer je naar een boek kijkt, kun je wel gedetailleerde informatie onthouden, maar een scherm blijft een scherm. De iPad of het digibord is, nogmaals, een goede aanvulling. Maar laat de kinderen zoveel mogelijk al hun zintuigen gebruiken.”

IN ‘LEER LEREN’ BESPREEKT U EEN AANTAL TECHNIEKEN OM TE LEREN DIE U OOK IN UW EERSTE BOEK BREINWIJZER BESCHRIJFT. WAAROM DIT BOEK?

“Mijn vorige boek *Breinwijzer* bestaat uit drie delen: de algemene werking van het brein, breinversnellers en technieken. Na de uitgave van dit boek, ontstond bij mij de behoefte om de opgedane kennis ook te delen met de echte doelgroep: scholieren en studenten. Immers, jong geleerd is oud gedaan. Ik gaf in die tijd al trainingen aan scholieren en studenten, maar ik miste een raamwerk. Het boek *Breinwijzer* is voor deze doelgroep minder geschikt omdat het diep ingaat op de werking van het brein. Het boek *Leer Leren* besteedt minder aandacht aan de werking van het brein, maar legt wel op effectieve manier uit hoe je slimmer kunt studeren. En dat willen pubers natuurlijk maar al te graag weten.”

ZIET U EEN ROL WEGGELEGD VOOR DE REMEDIAL TEACHER ALS HET GAAT OM LEREN LEREN?

“Zeker! De rt'er helpt en begeleidt de scholier naar zelfstandigheid. Bij het boek *Leer Leren* hebben we een compleet programma ontwikkeld dat scholen kunnen inzetten bij het aanleren van studievaardigheden, bijvoorbeeld in de mentorlessen. Idealiter zetten alle scholen dit programma in. Hierdoor gaan alle leerkrachten, rt'ers en scholieren dezelfde taal spreken en hetzelfde vocabulaire hanteren op het gebied van studievaardigheden. Het wordt de rt'er dan sneller duidelijk welke pijnpunten de individuele scholier heeft en het wordt makkelijker om de scholier op die specifieke punten te ondersteunen.”

Meer informatie? Zie www.purplemonkey.nl